

ALGEMENE VOORWAARDEN VOOR OVEREENKOMST VAN ONDERAANNEMING**Art. 1: Beschrijving van de onderaanneming**

- 1-a De werken worden uitgevoerd:
- conform de verwerkings- en plaatsingsvoorschriften van de fabrikanten
 - conform de geldende, meest recente normen NBN, STS, TV's van het WTCB, TB104, TB voor privé bouwwerken en de interne richtlijnen van Bouwheer/Architect/Studiebureau
 - volgens goed vakmanschap
 - volledig onder leiding en toezicht van de onderaannemer. IBS zal het personeel van de onderaannemer niet aansturen, noch er gezag over uitoefenen. Worden niet beschouwd als enige uitoefening van gezag door de aannemer: gebeurlijke aanwijzingen/aanbevelingen m.b.t. veiligheid, technische uitvoering, te bereiken resultaten, planning, toegelaten werken, tussentijdse wijzigingen, procedures, correct gebruik en/of onderhoud van machines, materieel, goederen en documenten, toegang tot de locaties, dringende interventies.
- 1-b In geval van tegenstrijdigheid tussen de voorschriften die deel uitmaken van deze bestelling dient de onderaannemer hierover op voorhand de nodige verduidelijking te vragen. Zo niet bepaalt IBS de toepasselijke voorschriften.

Art. 2: Betalingen

- 2-a De onderaannemer maakt bij het opmaken van zijn vorderingsstaten en bij het einde der werken zijn gedetailleerde afrekening op. Teneinde deze te kunnen controleren op de gemaakte afspraken, conformiteit en kwaliteit van de uitgevoerde werken/prestaties, dient hij deze aan onze projectleider voor te leggen ter goedkeuring. De factuur kan pas na schriftelijk akkoord opgemaakt en doorgestuurd worden cf. de bepalingen vermeld in art. 8.f. De goedkeuring tot facturatie geldt niet als aanvaarding van de werken. Deze kan pas bekomen worden na de finale goedkeuring en oplevering van het project door de eindklant/opdrachtgever.
- 2-b Eventuele meerwerken worden pas uitgevoerd na schriftelijke goedkeuring door de aannemer en in de mate dat deze door de opdrachtgever aanvaard worden. Eventuele regiewerken worden op voorhand gemeld aan de projectverantwoordelijke aannemer en enkel aanvaard als er elke dag een regiebon wordt afgetekend door de aannemer.
- 2-c De loutere betaling der facturen houdt geen goedkeuring der werken in, zolang de totaliteit der werken door de bouwheer niet is goedgekeurd en opgeleverd.
- 2-d Een factuur die ons toekomt meer dan 3 maanden na de geleverde prestaties wordt niet aanvaard.
- 2-e Wanneer de onderaannemer in het contract vergissingen in prijzen en/of hoeveelheden vaststelt, dient hij dit te melden vóór aanvang van de werken. Bij onduidelijkheid of tegenstrijdigheden in de instructies, dient hij onverwijld contact op te nemen met de verantwoordelijke van IBS, teneinde uitsluitel te krijgen over de juiste uitvoering.

Art. 3 : Termijn en schadevergoedingen ten gevolge van vertraging

- 3-a Teneinde de uitvoeringstermijn te kunnen realiseren zal de onderaannemer op de bouwplaats voldoende bekwame en ervaren arbeidskrachten tewerkstellen. Iedere werknemer moet in het bezit zijn van zijn geldige (sociale) documenten.
- 3-b Het ontbreken en/of onvolledigheid van een of meerdere referentiedocumenten kan geenszins worden ingeroepen als reden voor het niet nakomen van de voorziene levering- en/of uitvoeringstermijnen. Wanneer u meent dat u de werken niet kan aanvangen of verderzetten, dient onverwijld met de aannemer contact opgenomen te worden.
- 3-c Bij wijziging van de termijnen in art. 3-a wordt tussen partijen onderling een nieuwe termijn vastgelegd, waarbij de overige bepalingen van toepassing blijven. Bij gebreke van een afgesproken eindtermijn, wordt de onderaannemer geacht zijn werken binnen een redelijke termijn uit te voeren, inzonderheid rekening houdende met de productievereisten van de opdrachtgever.

Art. 4 : Hoofdelijke aansprakelijkheid

- 4-a De onderaannemer verklaart dat hij bij het sluiten van dit contract geen openstaande fiscale of sociale schulden heeft, overeenkomstig de regelgeving m.b.t. de hoofdelijke aansprakelijkheid in de bouw en de hiermede gepaard gaande inhoudings- en doorstortingsplicht. Op eenvoudig verzoek van aannemer wordt bewijs hiervan overgemaakt op tijdstip van betaling.
- 4-b De onderaannemer moet de aannemer onverwijld inlichten over elke wijziging die zich tijdens de uitvoering der werkzaamheden voordoet in deze toestand.
- 4-c De onderaannemer zal de aannemer tevens vergoeden voor de kosten en verliezen veroorzaakt door de niet-naleving van zijn sociale en fiscale verplichtingen.
- 4-d Bij het verrichten van inhoudingen op grond van de art. 30bis en 403 van WIB 1992, heeft de aannemer het recht, zo hij vaststelt dat hij reeds betalingen heeft gedaan zonder inhoudingen waar dit verplicht was, om de bedragen in kwestie evt. bijkomend in te houden op latere betalingen en ze door te storten aan de RSZ en fiscus.

- 4-e De onderaannemer verklaart de bijzondere verplichtingen voor buitenlandse onderaannemers/werknemers te kennen, onder meer met betrekking tot de voorafgaandelijke LIMOSA-melding. In toepasselijk geval, zal hij ons ten laatste 24u voor aanvang der werken een kopie overmaken van de Limosa-1 ontvangstbewijzen van iedere werknemer en/of zelfstandige die zal worden ingezet + het algemeen ontvangstbewijs met het overzicht van alle gemelde werknemers. Alle werknemers en /of zelfstandigen dienen hun persoonlijk detachingsformulier (A1), hun Limosa-1 ontvangstbewijs, hun tijdelijke verblijfsvergunning en hun identiteitsbewijs steeds bij zich te hebben.
- 4-f De onderaannemer mag in geen geval illegaal verblijvende onderdanen uit derde landen in de zin van de wet van 11 februari 2013 tewerkstellen en verbindt zich door deze overeenkomst formeel tot het naleven van dit verbod. Hij ziet erop toe dat hij hetzelfde verbod oplegt aan al zijn eventuele onderaannemers en hetzelfde zal gelden voor alle niveaus van onderaanneming.
- 4-g De onderaannemer verklaart, voor zover hij arbeidsprestaties verricht in België, alle arbeids- loon- en tewerkstellingsvoorwaarden na te leven die bepaald worden door de Belgische wetten/reglementeringen voor zover die voorwaarden gunstiger zijn voor de betrokken werknemers. Deze voorwaarden betreffen o.m. de minimale loonbarema's (inclusief sociale bijdragen, PDOK zegels... en andere toelagen die als onderdeel van het loon beschouwd kunnen worden) die in de Belgische bouwsector zijn vastgelegd, de arbeidstijdregeling (arbeidsduurgrenzen, rusttijden, zondagsrust,...), de reglementering inzake de jaarlijkse vakantie, de regels inzake uitzendarbeid en terbeschikkingstelling van werknemers, het welzijn en de veiligheid van de werknemers op het werk. De hoofdaannemer verklaart aan de onderaannemer te hebben meegedeeld dat de informatie over het verschuldigde loon staat op de internetsite: <http://www.werk.belgie.be> (thema "Sociaal overleg" > "Minimumlonen" en specifiek voor een buitenlandse onderaannemer het thema "Detachering" > "Arbeidsvoorwaarden"). De onderaannemer bevestigt dat hij de internetsite kent waarop de informatie over het verschuldigde loon staat. De onderaannemer verklaart dat hij zijn verplichting om tijdig het verschuldigde loon aan zijn werknemers uit te betalen naleeft en zal naleven. De onderaannemer en zijn personeel moeten te allen tijde de individuele rekeningen en loonafrekeningen ter beschikking houden van de werfverantwoordelijke. Indien blijkt dat het personeel van de onderaannemer niet vergoed wordt volgens de minimale loonbarema's in de Belgische bouwsector, heeft de aannemer het recht om het loonverschil aan hen voor te schieten en af te houden van het factuurbedrag van de in gebreke blijvende onderaannemer.
- 4-h Minstens één permanent aanwezige werknemer van de onderaannemer en/of van zijn eventuele sub-onderaannemers (zie Art.5) is de Nederlandse, Franse of Engelse taal machtig. Hij/zij is de contactpersoon tegenover de hoofdaannemer en heeft de bevoegdheid om de andere aanwezigen aan te sturen en de nodige instructies te geven.
- 4-i De overeenkomst van onderaanneming kan door de hoofdaannemer worden ontbonden ten laste van de onderaannemer wanneer deze of de derde waarop hij een beroep deed, op welk niveau ook, een of meer bepalingen van art. 4 niet naleeft. Hij is ertoe gehouden de hoofdaannemer te vergoeden voor alle mogelijke sancties, kosten en verliezen die het gevolg zijn van de niet-naleving door hemzelf of zijn onderaannemers.

Art. 5: Melding van onderaanneming

- 5-a Behoudens voorafgaand en schriftelijk akkoord van de hoofdaannemer mag de onderaannemer de opdracht die het voorwerp vormt van deze overeenkomst niet volledig of gedeeltelijk in onderaanneming geven of hiervoor een beroep doen op uitzendkrachten. Desgevallend geeft de onderaannemer minstens 2 werkdagen op voorhand via e-mail aan de projectleider, met het adres rsz@ibs-bouw.be in cc, de firmanaam en het B.T.W.-nummer door van alle betrokken partijen, en dit zowel voor alle onderaannemers als voor eventuele uitzendkrachten. Deze verplichting geldt voor alle niveaus in de keten van aansprakelijkheid.
- 5-b Wanneer de onderaannemer op zijn beurt een deel van de hem toevertrouwde werken in onderaanneming geeft, is hij ertoe gehouden aan deze onderaannemer de bepalingen van dit contract op te leggen. Zo niet zal hij de aannemer vergoeden voor alle kosten die het gevolg zijn van inbreuk op deze regel.

Art. 6: Veiligheid

- 6-a De onderaannemer verbindt er zich toe de vigerende wetgeving (ARAB, Codex...) na te leven evenals de interne veiligheidsreglementering van de bouwheer.
- 6-b Indien de onderaannemer niet beschikt over PBM's die voldoen aan de vereisten van de eindklant zal IBS deze ter beschikking stellen. Desbetreffende PBM's zullen doorgerekend worden aan de onderaannemer of verrekend worden via de maandelijkse goedkeuringsstaat. Bij vragen over de aangerekende tarieven kan de prijslijst van de PBM's steeds opgevraagd worden bij het projectteam.
- 6-c De onderaannemer verklaart de veiligheidsinstructies duidelijk begrepen te hebben en zijn werknemers en gebeurlijke onderaannemers hierover te instrueren. Hij zal ook toezien op de naleving hiervan.

- 6-d De onderaannemer zal voor al zijn technische installaties en/of toestellen de nodige certificaten, gebruiksaanwijzingen, garantiebewijzen en onderhoudsinstructies meeleveren. Voor geleverde materialen zal steeds een gedetailleerde producten onderhoudsfiche, alsook een evt. garantiebewijs meegeleverd worden. De onderaannemer verklaart CE-gecertificeerde producten te gebruiken, daar waar dit vereist is door de Europese en Belgische reglementering.
- 6-e Alle bedienaars van toestellen dienen de nodige opleiding te hebben gekregen. Keuringsattesten en/of certificaten zijn op eenvoudige vraag voor te leggen.
- 6-f De aannemer behoudt zich het recht om steekproefsgewijze controles uit te voeren i.v.m. naleven van veiligheidsinstructies.
- 6-g De onderaannemer bezorgt IBS vòòr start der werken taakrisicoanalyse en veiligheids- en gezondheidsplan m.b.t. boven vernoemde werken.

Art. 7: Voorzorg en goede uitvoering

- 7-a Dit contract, noch het toezicht door IBS, kunnen de onderaannemer ontslaan van zijn verantwoordelijkheid als gespecialiseerd aannemer, waarbij inzonderheid uitvoering volgens de regels van de kunst en de algemeen geldende garantiemaatregelen van toepassing zijn.
- 7-b De onderaannemer houdt zijn werf te allen tijde proper en opgeruimd. Op het eind van elke werkdag wordt de werkzone opgekuist en het gebruikte materiaal/materieel opgeborgen.
- 7-c Alle door hem aangerichte schade zal onmiddellijk hersteld dienen te worden, zo niet wordt dit verrekend bij de afrekening. Indien de onderaannemer bestaande schade vaststelt, dient hij voor de aanvang van zijn werkzaamheden de verantwoordelijke van de aannemer hiervan op de hoogte te stellen.
- 7-d Indien onderaannemer voor de uitvoering van zijn werken klein of groot materieel ter beschikking gesteld krijgt van de aannemer, dient hij dit te onderhouden volgens de regels en te beschikken over de vereiste attesten voor gebruik. Op het einde van de werken brengt hij het materieel vervolgens terug binnen in dezelfde toestand als waarin dit werd ontleend. IBS behoudt het recht om ter beschikking gesteld materieel dat stuk gaat door incorrect/onzorgvuldig gebruik of op het einde van de werken niet teruggegeven wordt, door te rekenen aan de onderaannemer of te verrekenen via de maandelijkse goedkeuringsstaat. Bij vragen over de aangerekende tarieven of benodigde attesten kan bijkomende info opgevraagd worden bij het projectteam.

Art. 8: Diverse bepalingen

- 8-a Wanneer een onderaannemer ernstig in één van haar verplichtingen (kwalitatief, veiligheid, termijn...) tekortschiet, heeft IBS het recht de overeenkomst te verbreken op kosten van de in gebreke blijvende partij, indien deze laatste niet binnen 5 werkdagen passend gevolg geeft aan het schrijven waarin de tekortkoming werd gesignaleerd en deze rechtzet.
- 8-b Wanneer de aannemer de overeenkomst verbreekt volgens de hierboven vermelde voorwaarden, dan kan hij de in onderaanneming gegeven werken laten voortzetten door een derde en dit op kosten van de in gebreke blijvende onderaannemer, onverminderd zijn rechten op andere schadevergoedingen.
- 8-c Alle schade veroorzaakt door toedoen van de onderaannemer, zal op hem verhaald worden, ongeacht de oorzaak.
- 8-d Tenzij uitdrukkelijk anders overeengekomen zijn afwijkende bestel en/of betalingsvoorwaarden niet van toepassing.
- 8-e IBS beschikt over een termijn van 8 dagen om deze bestelling kosteloos te annuleren of te wijzigen. Dit dient schriftelijk te gebeuren en kan enkel wegens gegronde redenen.
- 8-f **Betalingsvoorwaarden voor ondernemingen die onder de Peppol-wetgeving vallen:**
Facturen dienen vanaf 01/01/2026, overeenkomstig de wettelijke bepalingen, verstuurd te worden via Peppol en dit verplicht voor alle B2B-transacties tussen Belgische btw-plichtige ondernemingen. Deze Peppol e-facturen zijn vanaf dan de enige rechtsgeldige facturen.
Hierna volgt een overzicht van de eisen waaraan facturen moeten voldoen om ervoor te zorgen dat ze aanvaard en betaald worden:
 - De .PDF-versie van de factuur dient als bijlage aan de Peppol-factuur toegevoegd te worden.
 - Op de factuur moet het project- en referentienummer van de bestelbon vermeld worden. Let op: gelieve slechts één projectnummer per factuur te vermelden.
 - Facturen betreffende onderaannemingen kunnen pas overgemaakt worden na voorafgaandelijk akkoord van de projectleider. Het bewijs van goedkeuring dient NIET meer meegestuurd te worden met de factuur.
 Facturen die na 1 januari 2026 niet via Peppol worden verstuurd, mogen wij wettelijk gezien niet accepteren. **Ze zullen dan automatisch worden geblokkeerd voor betaling totdat ze in het correcte Peppol-formaat worden ingediend.**

Eventuele kosten of boetes veroorzaakt door de niet-naleving van deze wettelijke bepalingen zullen ten laste zijn van de in gebreke zijnde partij.

Betalingsvoorwaarden voor ondernemingen die NIET onder de Peppol-wetgeving vallen:

Indien u als onderneming niet onder de Peppol-wetgeving valt vragen we u om uw facturen per mail te versturen naar invoices@ibs-bouw.be

De betaling wordt dan automatisch opgenomen in onze betaalagenda. Hierna volgt een overzicht van de eisen waaraan facturen moeten voldoen om ervoor te zorgen dat ze aanvaard en betaald worden:

Per mail mag slechts 1 PDF-bestand, met 1 factuur+ eventueel bijhorende bijlagen, toegevoegd worden.

Wanneer u de factuur digitaal verstuurt, stuur dan NIET tevens een papieren kopie.

Op de factuur moet het project- en referentienummer van de bestelbon vermeld worden. Let op: gelieve slechts één projectnummer per factuur te vermelden.

Facturen betreffende onderaannemingen kunnen pas overgemaakt worden na voorafgaandelijk akkoord van de projectleider. Het bewijs van goedkeuring dient NIET meer meegestuurd te worden met de factuur.

IBS nv is niet verantwoordelijk voor late betaling veroorzaakt door non-conformiteit van de factuur.

Art. 9: Aanwezigheidsregistratie

- 9-a Indien de bij deze overeenkomst bedoelde werken onderworpen zijn aan de registratie van de aanwezigheden in toepassing van Afdeling 4, Hoofdstuk V van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk zorgt de onderaannemer ervoor dat elke persoon die in zijn opdracht de plaats betreedt waar de bij deze overeenkomst bedoelde werken worden uitgevoerd, wordt geregistreerd vooraleer deze plaats te betreden. Hij zorgt er ook voor dat de nodige gegevens die betrekking hebben op zijn onderneming daadwerkelijk en correct worden geregistreerd en worden doorgestuurd naar de gegevensbank van de RSZ.
- 9-b Zoals bepaald door bovenvermelde wet wijst de hoofdaannemer de onderaannemer op de bepalingen van artikel 16, § 1, 3° en § 2, 4° en § 3 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.
- 9-c Elke onderaannemer die na ontvangst van het voorafgaande en schriftelijke akkoord van de hoofdaannemer de uitvoering van een deel van of van het volledige in onderaanneming gegeven werk aan een derde toevertrouwt, zorgt ervoor dat de maatregelen die in de vorige alinea's vermeld staan worden nageleefd door deze onderaannemer. Dat geldt voor alle niveaus van onderaanneming.
- 9-d De onderaannemer is ertoe gehouden een registratiesysteem (identiteitskaart, badge enz.) te gebruiken en het ter beschikking te stellen van de onderaannemers waarop hij op zijn beurt een beroep doet. De hoofdaannemer informeert de onderaannemer over de soorten registratiemiddelen die op de plaats waar de bij deze overeenkomst bedoelde werken worden uitgevoerd kunnen worden gebruikt.
- 9-e Dezelfde verplichting geldt op gelijkaardige wijze ook voor elke onderaannemer, ongeacht op welk niveau van onderaanneming hij zich bevindt.

Art. 10: verzekering

- 10-a De onderaannemer verklaart een verzekeringspolis te hebben onderschreven tot dekking van de burgerlijke aansprakelijkheid tegenover derden inclusief contractuele overdracht BA op grond van art. 3.101 B.W. en dit met een verzekerde dekking van minimum 2,5milj € voor alle lichamelijke, stoffelijke of immateriële schade.
- 10-b De onderaannemer verklaart tevens in orde te zijn met alle wettelijke verzekeringen zoals o.m. zijn: verzekering arbeidsongevallen en voertuigen.
- 10-c De onderaannemer verbindt er zich toe om op 1ste verzoek deze voor te leggen aan aannemer en geen van bovenstaande polissen op te zeggen zonder de aannemer hiervan vooraf op de hoogte te hebben gesteld.

BOUWPLAATSREGLEMENT

Dit document dient om de goede verstandhouding op de bouwplaats te regelen en voor de start van de werf een aantal gedragsregels vast te leggen.

Organisatie van preventie en bescherming

Elke onderaannemer moet, vooraleer met de werken te starten, **zijn risicoanalyse doorgeven aan de aannemer**

De onderaannemer verklaart dat elke werknemer lichamelijk geschikt is en de nodige opleiding/beroepservaring bezit om de hem opgelegde taken uit te voeren en het bijhorend materieel te gebruiken en te bedienen op volstrekt veilige wijze.

Melden van eventuele ongevallen – brandblussers/EHBO

Van elk **arbeidsongeval**, incident of schadegeval moet de dag van het voorval een **melding** gemaakt worden aan de aannemer.

Elke onderaannemer voorziet in de wettelijke voorzieningen inzake brandblussers en EHBO-materiaal op de werf.

Bouwplaatsinrichting

Elke onderaannemer is verplicht voor zijn werknemers de wettelijke voorziene gezondheidsinrichtingen ter beschikking te stellen en te onderhouden.

Maaltijden mogen enkel in de daartoe voorziene inrichtingen worden gebruikt.

Het opstellen van werfburelen, refters, kleedkamers, sanitaire installaties, opslagplaatsen,... mag enkel conform het inplantingsplan en aanwijzingen aannemer.

Bij toestemming kan gebruik gemaakt worden van de infrastructuur van IBS.

Persoonlijke beschermingsmiddelen (P.B.M.)

Het dragen van aan het werk aangepaste P.B.M. conform de geldende wetgeving is **verplicht voor IEDEREEN** op de bouwplaats.

Elke onderaannemer moet op zijn kosten P.B.M. ter beschikking stellen aan zijn personeel. Hij moet eveneens toezien op het gebruik ervan. Tevens moet hij zorgen voor het onderhoud en de vernieuwing ten gepaste tijde.

De werknemers moeten, overeenkomstig hun opleiding en de gegeven instructies, op de juiste wijze gebruik maken van de P.B.M. en ze na gebruik weer opbergen en onderhouden.

Collectieve beschermingsmiddelen (C.B.M.)

Ter voorkoming van arbeidsongevallen moet elke onderaannemer waar nodig C.B.M. voorzien. De keuze wordt bepaald op basis van de algemene preventiebeginselen (zie hoofdstuk 2 van de welzijnswet van 4 augustus 1996, gewijzigd bij de wet van 13 februari 1998). Zo heeft collectieve bescherming voorrang boven persoonlijke bescherming en dient deze te allen tijde door de onderaannemer in stand gehouden te worden.

Het plaatsen en/of wegnemen van C.B.M. wordt geregeld in samenspraak met de aannemer. Geplaatste C.B.M. mogen nooit verwijderd worden zonder dat vervangende of definitieve beschermingen worden aangebracht.

Elke op de bouwplaats vastgestelde gevaarlijke of ongezonde toestand moet onmiddellijk aan de aannemer gemeld worden.

Orde en netheid

Elke onderaannemer moet tenminste **dagelijks zijn werkpost opkuisen**.

De wegen, doorgangen en trappen moeten steeds vrij zijn van obstakels en hindernissen. Soepele leidingen en kabels mogen de doorgang niet belemmeren.

Materialen moeten ordelijk en stabiel in de voorziene zones gestapeld worden, in afspraak met de aannemer.

Milieu

Het verbranden van afval is op de bouwplaats verboden.

Maatregelen dienen genomen te worden tegen bodem-, lucht- en watervervuiling.

Het verwijderen van afval gebeurt zoveel mogelijk gescheiden.

Werfkasten en elektrische aansluitingen

Elke elektrische installatie moet door een erkend organisme gekeurd worden conform A.R.E.I.. Elk defect moet onmiddellijk aan de aannemer gemeld worden.

Verdeelborden moeten steeds gesloten blijven. Het aansluiten kan enkel met aangepaste stekkers. Alle verbindingen (stekker/stopcontact) moeten geschikt zijn voor gebruik in vochtige omstandigheden, minimum IP44. Kabels moeten steeds opgehangen en/of afgeschermd worden tegen mogelijke beschadiging.

Elke onderneming staat zelf in voor de verlichting van haar werkposten. Deze verlichting moet uitgevoerd worden volgens de geldende wetgeving.

Arbeidsmiddelen

Enkel elektrisch materiaal conform het A.R.E.I. mag op de bouwplaats aanwezig zijn en aangesloten worden op de daartoe voorziene verdeelborden.

Elke onderneming moet zijn arbeidsmiddelen zodanig markeren dat ze identificeerbaar zijn..

De arbeidsmiddelen moeten geschikt zijn voor het uit te voeren werk en regelmatig gekeurd worden door een bevoegd persoon zodat bij het gebruik de veiligheid en gezondheid steeds gewaarborgd zijn. Op vraag van de aannemer moeten de gebruiksaanwijzingen en veiligheids- en gezondheidsinstructies kunnen voorgelegd worden.

Bij gebruik van arbeidsmiddelen van derden is de **gebruiker** verantwoordelijk voor de veiligheid.

Bij gebruik van **heftoestellen** gelden volgende specifieke bepalingen

A. Alle heftoestellen en hijstoebehoren, evenals grondverzetmachines die gebruikt worden om lasten te hijsen moeten voorzien zijn van een geldig keuringsattest.

B. Een kopie van de keuringsattesten moet op de bouwplaats bijgehouden worden. Bij ontstentenis heeft de coördinator-verwezenlijking het recht de toestellen buiten dienst te stellen.

Alleen **ladders** in goede staat zullen gebruikt worden. Beschadigde ladders worden onmiddellijk hersteld of verwijderd. Ladders zijn uitgerust met aangepaste antislipvoorzieningen. Alle toegangsladders zullen bovenaan vastgemaakt worden. Ladders worden opgesteld op een goede, stevige ondergrond. Zij zullen ook minstens 1 meter uitsteken boven het platform waar ze toegang tot geven.

Bij het gebruik van **stellingen** gelden volgende specifieke bepalingen:

A. Elke stelling vanaf 2 meter hoog moet voorzien zijn van leuning, tusseneleuningen en plinten. De werkvloer moet aaneensluitend zijn en voldoende stevig, rekening houdend met de belasting.

B. De toegang tot de werkvloer gebeurt door middel van ladders.

C. Voor de ingebruikname en minstens één maal per week wordt de stelling nagekeken door een bevoegd persoon van de onderneming.

Gevaarlijke producten

Alle producten op de bouwplaats moeten reglementair **geëtiketteerd** zijn of worden. Het gebruik van brandbare, toxische of andere gevaarlijke producten moet in de risicoanalyse van de onderaannemer vermeld staan.

Het *stockeren* van producten en verwijderen van de verpakking dient volgens de geldende wetgeving en in afspraak met de aannemer te gebeuren.

Een *kopie van de veiligheids- en gezondheidssteekkaart* (chemische fiche of M.S.D.S.-fiche) van de gebruikte gevaarlijke producten moet aan de aannemer overhandigd worden. De steekkaart omvat o.a. naam van de fabrikant, fysische eigenschappen, bijzondere kenmerken, gevaren, preventie, blusstoffen/eerste hulp/evacuatie.

Indien de werken worden uitgevoerd waarbij schadelijke of hinderlijke *dampen/gassen* vrijkomen, moet dit gemeld worden in de risicoanalyse van de onderneming. Met de aannemer worden maatregelen afgesproken om de dampen/gassen op een doeltreffende manier af te voeren.

Werken met open vlam

Voor de aanvang van werken **met open vlam verwittigt de onderaannemer de aannemer**.

Het behandelen van *gasflessen* gebeurt met zorg. Lege flessen en gasflessen die niet gebruikt worden, worden buiten het gebouw op een vaste plaats rechtop gestockeerd, vastgemaakt, voorzien van beschermkop en beschermd tegen de zon. De zuurstof- en brandgasflessen worden bij gebruik verticaal of schuin onder een hoek van minimum 35° geplaatst. Bij voorkeur worden ze gemonteerd op een flessenkar. Bij het einde van de werken worden gasflessen dichtgedraaid en manometers ontspannen. Bij werken met open vlam hoort een **ABC-blusapparaat** van minimum 6 kg.